

REGERINGSRÄTTENS BESLUT

Mål nr
2167-08

meddelat i Stockholm den 17 mars 2010

KLAGANDE

Socialnämnden i Sundsvalls kommun
851 85 Sundsvall

MOTPART

AA

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Sundsvalls beslut den 7 mars 2008 i mål nr 681-08

SAKEN

Bistånd enligt socialtjänstlagen; fråga om prövningstillstånd i kammarrätt

REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Regeringsrätten upphäver det överklagade beslutet och meddelar Socialnämnden i Sundsvalls kommun prövningstillstånd för prövning i Kammarrätten i Sundsvall av nämndens överklagande av Länsrätten i Västernorrlands läns dom den 12 februari 2008 i mål nr 1799-07.

BAKGRUND

AA ansökte hos Socialnämnden i Sundsvalls kommun om bistånd till kostnaderna för sex månaders behandling vid Höga Kusten Vård och Omsorg AB (nedan HKVO), ett behandlingshem som erbjuder boende, vård och behandling till

Dok.Id 87939

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Wallingatan 2

Telefon
08-561 676 00
E-post: regeringsratten@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-12:00
13:00-16:30

BESLUT

2

Mål nr
2167-08

människor med psykiska funktionshinder. AA hade en psykiatrisk diagnos och hade även ett flerårigt alkoholmissbruk bakom sig. Hans syfte med behandlingshemsvistelsen var att komma till rätta med sitt alkoholmissbruk. Kostnaden för placeringen beräknades till 342 000 kr.

Socialnämnden kontaktade landstinget, som nekade delat kostnadsansvar. En klinikchef vid Psykiatriska kliniken, Länssjukhuset i Sundsvall-Härnösand, uppgav i en skrivelse till socialtjänstens handläggare att klinikens bedömning efter samråd var att den slutenvård som AA kunde erbjudas där torde vara tillräcklig utifrån hans psykiatriska problematik för att bryta missbruket. Vad gällde hans långsiktiga behov av stöd och hjälp för att komma till rätta med alkoholberoendet hänvisade klinikchefen i första hand till socialtjänstens ansvar.

Socialnämnden avslog AAs ansökan i beslut den 27 juni 2007. Beslutet motiverades med att den sökta behandlingen krävde samverkan mellan socialtjänsten och landstinget, vilket inte var möjligt då landstinget hade bedömt att den slutenvård som kunde erbjudas i Sundsvall var tillräcklig utifrån AAs vårdbehov.

AA överklagade beslutet till Länsrätten i Västernorrlands län, som i dom den 12 februari 2008 (mål nr 1799-07) biföll överklagandet och förklarade att AA var berättigad till bistånd för vård vid HKVO.

Socialnämnden överklagade länsrättens dom till Kammarrätten i Sundsvall, som i det nu överklagade avgörandet beslutade att inte meddela prövningstillstånd.

YRKANDEN M.M.

Socialnämnden överklagar kammarrättens beslut och yrkar att Regeringsrätten ska meddela nämnden prövningstillstånd i kammarrätten. Nämnden anför bl.a. följande. Sundsvalls kommun har ramavtal med olika externa vårdgivare varav några erbjuder likvärdig vård som HKVO. Om AA bedöms ha behov av extern behandling för sin missbruksproblematik kan det tillgodoses genom något av

Mål nr
2167-08

dessa behandlingshem. HKVO är i första hand ett boende för psykiskt funktionshindrade. Nämnden ifrågasätter att kostnadsansvaret för vård av psykisk problematik ska ligga på kommunen. När en person är i behov av extern placering för sådan problematik bör det vara landstinget som har det huvudsakliga kostnadsansvaret. Behandlingsansvarig läkare har bedömt att AA bäst kan få vård för sin psykiatriska problematik i slutenvård på "hemmaplan".

AA har förelagts att yttra sig i målet men har inte hörts av.

SKÄLEN FÖR REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Av 34 a § andra stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291) följer att kammarrätten ska meddela prövningstillstånd bl.a. om anledning förekommer till ändring i det slutvartill förvaltningsrätten (tidigare länsrätten) kommit.

Kommunen har enligt 2 kap. 2 § socialtjänstlagen (2001:453), SoL, det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver. Detta ansvar innebär ingen inskränkning i det ansvar som vilar på andra huvudmän. Enligt 4 kap. 1 § första stycket SoL har den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt. Genom biståndet ska den enskilde tillförsäkras en skälig levnadsnivå.

Av förarbetena till SoL framgår bl.a. följande (prop. 2000/01:80 s. 91 och 93). Begreppet "skälig levnadsnivå" är ett uttryck för vissa minimikrav på biståndsinsatsen vad gäller kvalitet. Många gånger har begreppet emellertid vållat problem eftersom det gett upphov till tvister om olika alternativ och kostnaderna för dessa. Vid bedömningen av vilken insats som kan komma i fråga måste en sammanvägning göras av olika omständigheter såsom den önskade insatsens lämplighet som sådan, kostnaderna för den i jämförelse med andra insatser samt den enskildes önskemål. Det kan inte finnas en obegränsad frihet för den enskilde att välja sociala tjänster oberoende av kostnad. När det gäller bistånd till vård och behandling avses närmast sådan vård och behandling som ligger inom

Mål nr
2167-08

socialtjänstens ansvarsområde, dvs. framför allt behandling för missbruk av alkohol, narkotika och liknande. Den skiljelinje som måste dras är mot sådana insatser som är att hänföra till hälso- och sjukvård och som är sjukvårdshuvudmannens ansvar att tillgodose. Det kan inte vara rimligt att t.ex. kostnader för sjukvårdande insatser ska bekostas av socialtjänsten. Det är viktigt att markera att kommunernas yttersta ansvar för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver inte ska omfatta insatser som åligger någon annan huvudman. Att enskilda i vissa fall kan vara missnöjda med att de inte får den behandling de önskar inom hälso- och sjukvården får inte medföra att kommunerna tvingas ta över det ansvaret från landstinget.

Regeringsrätten gör följande bedömning.

AA har dels en psykiatrisk diagnos, dels ett alkoholmissbruk. Utredningen i målet ger närmast vid handen att det är den psykiatriska problematiken som är den dominerande orsaken till AAs vårdbehov. Det behandlingshem som biståndsansökan avser har också som inriktning att hjälpa människor med psykiska funktionshinder. Socialnämnden har uppgett att behandlande läkare gjort bedömningen att AA kan erbjudas adekvat vård genom landstingets försorg. Det fanns därför enligt Regeringsrättens mening anledning för kammarrätten att ifrågasätta om AA över huvud taget var berättigad till bistånd från socialnämnden till behandlingsinsatser eller om det huvudsakliga ansvaret för att tillgodose hans vårdbehov åvilade hälso- och sjukvården.

Mål om socialt bistånd för den enskildes livsföring i övrigt kan röra omfattande och även kostnadskrävande vårdinsatser, t.ex. som i det aktuella fallet vistelse vid ett behandlingshem. Eftersom det är fråga om förvaltningsbesvär gäller generellt att domstolen kan pröva målet i dess helhet och i förekommande fall sätta ett nytt beslut i det överklagade beslutets ställe. Normalt finns det dock i mål av det aktuella slaget inte anledning för domstolen att vid bifall till ett överklagande gå närmare in på utformningen av den avsedda insatsen. I praxis överläts det ofta på vederbörande nämnd att bestämma det närmare innehållet i den. För att en sådan ordning bör vara huvudregel talar inte minst organisatoriska aspekter. Kommunen

BESLUT

5

Mål nr
2167-08

kan t.ex. bedriva verksamhet i egen regi eller sedan tidigare ha ingångna avtal med externa vårdgivare om tillhandahållande av tjänster av det aktuella slaget. En dom som ålägger nämnden att tillhandahålla en enskild en insats på ett helt annat sätt kan innebära betydande merkostnader för kommunen.

AAs biståndsansökan gällde vistelse vid ett visst behandlingshem. Socialnämnden har uppgett att kommunen har avtal med externa vårdgivare som erbjuder likvärdig vård och att ett eventuellt vårdbehov kan tillgodoses hos någon av dessa. Det kan ifrågasättas om länsrätten, sedan den ansett att AA i och för sig var berättigad till bistånd till behandlingsinsatser, hade fog för att i domslutet förordna närmare om hur kommunen skulle utforma detta bistånd eller om prövningen i den delen i stället borde ha överlämnats till nämnden.

Sammanfattningsvis anser Regeringsrätten att kammarrätten borde ha meddelat prövningstillstånd.

Susanne Billum

Peter Kindlund

Margit Knutsson

Henrik Jermsten

Olle Stenman

Jonatan Wahlberg
Föredragande regeringsrätts-
sekreterare

Avd. II

Föredraget 2010-02-24